

בגמ': שני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט כה"ג משום איבה כהן הדיוט משום מעלין בקודש ולא מורידין וכו'.

החכמת שלמה (או"ח סי' קנ"ב) תמה מכאן על הט"ז [הנ"ל] שחידש דבמקום שאין הדבר ראוי לקדושה חמורה מותר להורידו לקדושה קלה. ובספר החיים (שם) הרחיב לומר דאין לומר דשאני הכא דאפשר שיהא נעשה כהן גדול אח"כ, מ"מ מה בכך כיוון דהשתא אינו ראוי לא לכהן הדיוט ולא לכה"ג ונפקע קדושתו לגמרי, ועוד אם נאמר דלכך אינו ראוי לכהן הדיוט מכח שאם מת הראשון ראוי השני להיות כה"ג, א"כ מהו הוצרך לאשמעינן (יג). דאם מת הראשון חוזר השני לעבודתו וקמ"ל דלא חיישינן שיהא לו צרה מחיים, והא מגוף דברי רבי יוסי מוכח כן, דאם תאמר דגם כשמת הראשון אינו ראוי להיות כה"ג א"כ שוב ראוי להיות כהן הדיוטא דהא לדברי הט"ז לא שייך בכה"ג אין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה. ולכא' לפי מש"כ שם הגר"ש קלוגר דרבי ורבי דוסא לעיל חולקים בסברת הט"ז, י"ל דרבי יוסי ס"ל כרבי.

★★

בגמ': שני אינו ראוי לא לכה"ג ולא לכהן הדיוט וכו'.

בשו"ת בית שלמה (או"ח סי' כ"ט) דן לגבי הורדה מקדושה במקום מצוה וכותב בתו"ד:

הא ודאי שהורדה מקדושה אסור אף במקום מצוה. וראיה לזה מש"ס (יומא דף יב) דא"ר יוסי שני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט וכו', כהן הדיוט נמי לא, משום מעלין בקודש ולא מורידין, הרי שאנו מבטלין אותו ממצות עבודה כל ימי חיי הראשון משום זה וכו' ע"כ

ובשו"ת מחזה אברהם (או"ח סי' כג) כותב על הנ"ל: אין זה ראוי כ"כ, כיון דאפשר להמצוה להתקיים ע"י אחר לא משגחינן ע"ז מה שהוא יתבטל ממצות עבודה, וכעין הא דמקשינן בשבת קלג ואי איכא אחר ליעבד אחר ולא יוכל האב לומר דעכ"פ הוא יתבטל מהמצוה, כיון דעכ"פ המצוה תתקיים ע"י אחר.

ועיין בתבואות שור (סי' כח) מה שהקשה מש"ס הלזו ע"ד הש"ך חו"מ (סי' שפו) שכתב דיש מ"ע מיוחדת על האב והאריכו בזה האחרונים וכתבתי בזה במק"א ואכ"מ, אבל

היכי דיתבטל המצוה שפיר י"ל דלא משגיחין על הא דאין מורידין ע"כ.

★★

בגמ': ת"ר אירע בו פסול ומינו אחר תחתיו וכו', ר' יוסי אומר ראשון חוזר לעבודתו שני אינו ראוי לא לכה"ג ולא לכהן הדיוט וכו' כה"ג משום איבה וכו'.

כתב הרב החסיד ר' דוד משה זליג ארליך זצ"ל בספרו אז ידבר, שיש להסתפק מה יהי' הדין אם הכהן השני שמינו היה בנו או תלמידו של הכה"ג הראשון, דבו לא שייך איבה וכדאמרינן בסנהדרין (קה ע"ב) דכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו, וע"כ יש לומר דאז יתיר ר' יוסי לכהן השני שישמש לכה"ג, אך י"ל דלר' יוסי לא חילקו בין כהן לכהן והיות וכשאינו בנו ותלמידו שייך איבה ואינו ראוי לכה"ג שוב לא חילקו בזה וגם בבנו ותלמידו אינו ראוי לכך, עיי"ש.

דף י"ג ע"א

בגמ': אמרי לך רבנן טומאה שכיחא מיתה לא שכיחא.

בשו"ת גינת ורדים (אהע"ז כלל ב סי' ת ד"ה עוד כתב ומ"ש עוד) הביא תשובת הגאון ר' אברהם סכנדרניס על הענין שדן שם במי שנשבע לאשתו שלא ישא עליה אשה אחרת, וכעת נפלה לו יבמה אי רשאי לישאנה, ודן שם האם מיתה שכיחא או לא, וכתב דמיתה שכיחא הוא, ולכאורה יקשה מגמרא דילן דאיתא טומאה שכיחא מיתה לא שכיחא.

ובתב דאין כונת הגמרא דמיתה לא שכיחא היא, שהרי אי אפשר להכחיש את המוחש, דאנו רואים בעינינו דמיתה שכיחא, אלא כוונת הגמרא היא דאין מיתה שכיחא כמו הטומאה, וע"כ בערך הטומאה דשכיחא ביותר קרי לטומאה שכיחא ולמיתה לא שכיחא, אבל כשלא נעריך את המיתה עם הטומאה ודאי דמיתה שכיחא.

ובנראה דלזה נתכוין גם רש"י דכתב בד"ה טומאה שכיחא ע"י קרי או ע"י התזת צנורא מפי עם הארץ, דכוונתו דבערך טומאה זו דשכיחא היא מאד הוי מיתה לא שכיחא, אבל מיתה כלפי עצמה ודאי שכיחא היא, ועיי"ש עוד שכתב דמה דאיתא בנדרים (סד ע"ב) דמיתה לא שכיחא, היינו דוקא